



פעמיים בימי חיי חזויתי רגע מכריע. רגע שבו הכול יכול ללכת לכאן או לכאן. רגע שבו עמדתי בפני החלטה משנת חיים. הפעם הראשונה התרחשה אחרי עוד יום של בלגנים בבית הספר כשעמדתי מול המנהלת, גברת דה וינטר. עטיתי שתיקה זועפת וחיכיתי לפיצוץ, כי כבר מזמן עברתי את רף ה"שלוש הפרעות ואת עפה". זה לא קרה.

במקום זה היא אמרה, בדחיפות שלא הבנתי, "מדליין, את לא יכולה לתת לנסיבות להכתיב איך ייראו החיים שלך. את ילדה חכמה – יש לך יכולות שאת אפילו לא מודעת אליהן. זה הסיכוי היחיד שיהיה לך. אני יכולה לעזור. האם תאפשרי לי לעזור לך?"

אף אחד לא הציע קודם לכן לעזור לי. משהו בתוכי ניצת, אבל קשה להכחיד חשדנות וחוסר אמון שהתגבשו במשך שנים. היא אמרה ברכות, "אני יכולה לעזור לך. הזדמנות אחרונה, מדליין. כן או לא?"

לא הצלחתי להוציא אף מילה. הייתי כלואה בכלוב שאני בעצמי בנית. "כן או לא?"

נשמתי נשימה עמוקה ואמרתי, "כן."
 היא הושיטה לי ספר, מחברת ושני עטים.
 "נתחיל במצרים העתיקה. קראי את שני הפרקים הראשונים
 ואת פרק שש. את חייבת ללמוד להטמיע מידע, לערוך ולהציג
 אותו. אני רוצה אלף חמש מאות מילים על טיבה המדויק של
 האלה מאע'ת. עד יום שישי."
 "זה עונש?"
 "לא, מדליין. זו הזדמנות."
 "אבל... את יודעת שאני לא יכולה לקחת את זה הביתה."
 "את יכולה לעבוד בספריית בית הספר ולהשאיר הכול שם.
 גברת יוז מחכה לך."
 זה היה הרגע הראשון.
 השני הגיע עשר שנים אחר כך. דוא"ל – שצץ פתאום בלי
 אזהרה.

מדליין יקרה שלי,
 את בטח מופתעת לשמוע ממני, אבל אני חייבת לומר שמאז
 שעזבת את אוניברסיטת ת'ירסק, עקבתי בעניין רב ואפילו
 בגאווה אחרי הקריירה שלך. ברכות על הישגיך האקדמיים
 בת'ירסק, ד"ר מקסוול. תמיד מרגש לראות תלמידה לשעבר
 מצליחה כל כך, במיוחד תלמידה שהתמודדה עם קשיים
 רבים בשנותיה הראשונות.

אני כותבת לך כעת כדי ליידע אותך בדבר קיומה של
 הזדמנות תעסוקתית שנדמה לי שתעניין אותך מאוד.
 את ודאי מודעת, עוד מתקופת לימודיך בת'ירסק,
 לקיומו של מכון סיינט מרי למחקר היסטורי. זהו ארגון
 שלדעתי ימצא חן בעיני כל מי שבדומה לך מעדיף
 חיים פחות מסודרים. כרגע אני יכולה לספר לך רק

שהעבודה שלהם נוטה יותר לכיוון המעשי של המחקר ההיסטורי.

המכון שוכן ממש מחוץ לראשפורד, שם אני מתגוררת, והראיונות יתקיימו בארבעה בחודש הבא. נשמע לך מעניין? אני מרגישה שזה בדיוק המקום בשבילך, ומקווה שתשקלי בחיוב את האפשרות. החפירות שהשתתפת בהן והניסיון הארכיאולוגי שצברת יקנו לך יתרון, ואני באמת חושבת שהם מחפשים מישהי בדיוק כמוך.

המשכורת איומה והתנאים הסוציאליים גרועים אפילו יותר, אבל זה מקום נהדר לעבוד בו – יש שם כמה אנשים מוכשרים מאוד. אם את מעוניינת, לחצי על הקישור בתחתית ההודעה כדי לקבוע ריאיון.

בבקשה אל תדחי את ההזדמנות הזו בקלות דעת. אני יודעת שתמיד העדפת לעבוד מחוץ למדינה, אבל בהינתן האפשרות שאמריקה שוב תסגור את גבולותיה ובהתחשב בהתפוררות הפנימית באיחוד האירופי, אולי הגיע הזמן לחשוב על סגנון חיים יותר מיושב.

כל טוב,

סיביל דה וינטר

תמיד אמרתי שהחיים האמיתיים שלי התחילו ביום שבו נכנסתי בשערי סיינט מרי. על השלט היה כתוב:

אוניברסיטת ת'רסק

המכון למחקר היסטורי

קמפוס מנזר סיינט מרי

מנהל: ד"ר אדוארד ג. בירסטו BA MA PhD FRHS

צלצלתי בפעמון וקול מתכתי בקע מהאינטרקום, "איך אפשר לעזור לך, גברתי?"

"קוראים לי מקסוול. יש לי פגישה עם דוקטור ביירסטו בשעה שתיים."

"לכי ישר בשביל עד הדלת הקדמית. לא תוכלי לפספס אותה."

קצת אופטימי מדי, חשבתי לעצמי. פעם הלכתי לאיבוד בגרם מדרגות.

בדלת הקדמית נרשמתי ונלקחתי משם בנימוס על ידי שומר במדים, מה שנראה קצת מוזר במוסד אקדמי. השתדלתי מאוד להיראות לא מזיקה וזה כנראה עבד, כי השומר הוביל אותי דרך המבואה לאולם גדול, שבו המתינה לי גברת דה וינטר. היא נראתה בדיוק כמו בפעם הקודמת שראיתי אותה, ביום שלקחה אותי לאוניברסיטת ת'ירסק. היום שבו נמלטתי מההמצאה השטנית הקרויה משפחה.

חייכנו ולחצנו ידיים.

"תרצי סיור לפני הריאיון?"

"את עובדת פה?"

"אני קצת מקושרת. אני מגייסת לפה מדי פעם. מכאן, בבקשה."

המקום היה עצום. האולם המרכזי המהדהד היה חלק מבניין עתיק עם חלונות צרים בסגנון ימי הביניים. מולנו היה גרם מדרגות שסביבו מעקה מגולף מעץ אלון ועשר מדרגות נמוכות שהובילו למעין במה שממנה התפצלו מסדרונות ימינה ושמאלה לאורך ארבעת הקירות של האולם.

כל מסדרון הוביל לאגף שונה. דרך הדלתות הפתוחות לרווחה של אחד מהם ראיתי מערכת חדרים שהוקדשה כולה לתלבושות וציוד. אנשים התהלכו שם בזרועות עמוסות בכדים

ועם סיכות תפירה בין השפתיים. בגדים בשלבים שונים של ייצור היו תלויים על קולבים או מולבשים על אימומים. החדרים היו מוארים, שטופי שמש ומלאים בפטפוט עליו.

"אנחנו עובדים הרבה עם תעשיית הסרטים והטלוויזיה, הסבירה גברת אנדרבי, האחראית על המלתחה. היא היתה קטנה, עגולה וחייכנית. "לפעמים הם פונים רק לצורכי תחקיר, ואנחנו שולחים להם פרטים על התלבושות המתאימות והחומרים הנכונים, אבל לפעמים מזדמן לנו לתפור את התלבושות בעצמנו. אלה למשל מיועדות לעיבוד היסטורי של חייו של צ'ארלס השני והרסטורציה. הרבה סקס ושדיים חשופים, כמובן, אבל תמיד חשבתי שצ'ארלס היה מלך שלא הוערך דיו. השמלה הזאת מיועדת לנל גווין בתקופה ה'תפוזית' שלה וזו לאשת הזנונים ההיא, לואיז דה קרואיל."

"זה מקסים," אמרתי בקול רך, ונזהרתי שלא לגעת בבר. "כל פרט מדויק. חבל שזה קצת מודרני מדי בשבילי."

"דוקטור מקסוול מתמחה בהיסטוריה עתיקה," אמרה גברת דה וינטר בקול מעט מתנצל.

"אוי ואבוי," נאנחה גברת אנדרבי. "טוב, זה לא כל כך גרוע. יש מעטפות עליונות וטוגות וטוניקות, כמובן, אבל זה לא..."

היא השתתקה. היה ברור שאכזבתי אותה.

התקדמנו לדלת הבאה, לפרופ' רפסון, האחראי על מחקר ופיתוח. הוא היה התגלמות המדען המטורף, ולרגע חשבתי שמישהו מנסה לעשות ממני צחוק. גבוה מאוד ורזה מאוד, עם רעמת שיער איינשטיינית ואף גדול ונשרי. לא היו לו גבות, ואולי זה היה צריך לעורר את חשדי; אבל הוא חיך בחביבות והזמין אותנו להעיף מבט בממלכה המגובבת שלו. הספקתי להציץ בשולחן העמוס וראיתי ספרים בכל מקום, והלאה משם משהו שנראה כמו מעבדה.

"דוקטור מקסוול עוד לא עברה את הריאיון," אמרה גברת דה וינטר והיה בקולה שמץ של אזהרה.

"או, או, בטח, כן, לא, אני מבין," הוא אמר ושחרר את המרפק שלי בחטף. "ובכן, יקירתי, אני קורא למה שאנחנו עושים פה היסטוריה 'מעשית'. הסוד של האש היוונית? אנחנו מכירים אותו. איך נהגו במרכבה רומית? נבנה לך מרכבה, ותוכלי לגלות בעצמך. מה הטווח של קטפולטה? לאיזה מרחק אפשר להשליך פרה מתה? כמה זמן לוקח למשוך מוח החוצה דרך האף? עם כל שאלה כזו את באה אליי, ואנחנו נמצא בשבילך את התשובה! זה מה שאנחנו עושים!"

אחת מזרועותיו המתנופפות נתקלה במבחנה שהכילה נוזל עכור שהיה יכול להיות כל דבר – החל מנוזל חניטה, דרך סם חיי נצח ועד לרעל שהרג את סוקרטס – והעיפה אותה מהשולחן. המבחנה התנפצה על הרצפה. כולם צעדו צעד אחד אחורה. הנוזל בעבע, תסס, ונראה כאילו הוא מאכל את הרצפה, שנשאה לא מעט כתמים דומים.

"אוי ואבוי! ג'יימי! ג'יימי! ג'יימי! בחורי, רוץ רגע למטה, טוב? תמסור ד"ש לדוקטור דוסון, ותגיד לו שזה שוב מחלחל דרך התקרה שלו!"

בחור צעיר הנהנן בצייתנות, קם משולחן המעבדה שלו ופילס לו דרך בזהירות בסבך של מודלים לא גמורים, ציוד לא מזוהה, ערימות ספרים מטות ליפול ולוחות מחיקים עם מריחות עליהם. הוא חייך אליי כשעבר לידי. בעצם, כולם נראו ידידותיים. הדבר המוזר היחיד היה שגברת דה וינטר התחילה כל היכרות באזהרה שעוד לא עברתי את הריאיון. אנשים חייכו ולחצו ידיים, אבל לא הצלחתי להציץ מעבר לכניסה בשום חדר.

פגשתי את גברת מאק, שניהלה את המטבחים. היא הודיעה לי שהארוחות מוגשות עשרים וארבע שעות ביממה. ניסיתי לחשוב

על סיבה שבגללה מכון היסטורי יספק ארוחות מסביב לשעון, אבל לא הצלחתי. לא שהיו לי תלונות. אין לי שום בעיה לאכול עשרים וארבע שעות ביממה.

הבר והטרקלין הצמוד אליו היו כמעט בגודלו של חדר האוכל, מה שהצביע על סדר עדיפויות תמוה. הכול נראה מרופט משימוש מתמשך ומחוסר תקציב, במיוחד הבר.

בהמשך אותו מסדרון היתה חנות קטנה שמכרה ספרים בכריכות רכות, שוקולד, מוצרי טיפוח ושאר פריטים חיוניים.

הספרייה היתה מרשימה ושבתה אותי מייד בקסמה. היה ברור שהיא והאולם הגדול הם לב-ליבו של הבניין. היו בה תקרות גבוהות ששיוו לה מראה מרווח, ואח ענקית שהשרתה תחושת חמימות. כיסאות נוחים היו פזורים מסביב ואור השמש נכנס פנימה דרך החלונות הגבוהים, שנפרשו לאורך קיר שלם. נוסף על מדפי הספרים, היו שם כל מערכות אחזור המידע האלקטרוניות המתקדמות, אזורי לימוד ושולחנות נתונים, ודרך מעבר מקושת ראיתי את הארכיון העצום בהמשך.

"לא משנה מה את מחפשת, יש לנו את זה כאן," אמר ד"ר דוסון, הספרן והארכיבאי שחבש כובע רחב שוליים, עמיד למים. "לפחות עד שהדביל הזקן מלמעלה יפוצץ את כולנו. את יודעת שלפעמים אנחנו חייבים לחבוש פה קסדות? אני כל הזמן אומר לאדוארד לשים אותו ואת צוות המטורפים שלו בצד השני של הוקינג, אם הוא רוצה שנשרוד פה!"

"דוקטור מקסוול עוד לא עברה את הריאיון," הפסיקה אותו גברת דה וינטר, והוא עבר למלמולים לא ברורים. בלטינית. הסתכלתי בחרדה קלה על התקרה, שבאמת היתה מוכתמת, אבל לפחות נראה ששום דבר לא מאכל אותה ואת הבניין כולו, שללא ספק נחשב למבנה היסטורי לשימור.

"סיפרו לך?" הוא דרש. "בשנה שעברה צוות המחקר שלו

ניסה לייצר את הרובים הרוסיים מההתקפה על הבריגדה הקלה. הם טעו בחישוב הטווח, והרסו את מגדל השעון." "לא," עניתי, אף על פי שזאת היתה כנראה שאלה רטורית. "אני מצטערת שהחמצתי את זה."

גברת דה וינטר גררה אותי משם בנחרצות. עצרנו בכניסה למסדרון ארוך שהוביל לחלק אחר של המתחם, שהיה מודרני יותר. "מה יש שם?" "שם נמצאים הסדנה והציוד הטכני שלנו. לא נשאר זמן לגשת לשם עכשיו; אנחנו צריכות ללכת למשרד של דוקטור ביירסטו."

עדיין הייתי שקועה במחשבות על הבריגדה הקלה במלחמת קרים ועל זוועות הקרב על באלאקלווה, ולקח זמן עד ששמתי לב שמישהו מדבר אליי. הוא היה בגובה בינוני והיו לו שיער כהה ופנים רגילות שהפכו ליוצאות דופן בזכות עיניו הנוצצות, הכחולות-אפורות. הוא לבש אוברול כתום.

"אני ממש מצטערת," אמרתי. "חשבתי על קרים." הוא חייך. "את תשתלבי פה בקלות." "צ'יף, זאת דוקטור מקסוול." "עוד לא עברתי את הריאיון," אמרתי, רק כדי שידעו ששמתי לב.

זווית פיו התרוממה בחצי חיוך. "דוקטור מקסוול, זה קצין הטכנולוגיה הראשי שלנו, ליאון פארל."

הושטתי את ידי. "נעים להכיר, מר פארל." "רוב האנשים קוראים לי פשוט צ'יף, דוקטור." הוא הושיט את ידו לאט, ולחצנו ידיים. היד שלו היתה חמימה ויבשה, אבל גם קשה ומיובלת. ידיים של איש עבודה. "ברוכה הבאה לסיינט מרי."

גברת דה וינטר הקישה על שעון היד שלה. "דוקטור ביירסטו מחכה."

כך נראתה פגישתי הראשונה עם ד"ר אדוארד ביירסטו. גבו היה מופנה לחלון כשנכנסתי. ראיתי מולי אדם גבוה וגרום, שהשיער האפור סביב ראשו הזכיר לי את טבעת הנוצות סביב צווארו של עוף טורף. בצד החדר ישבה אישה מכובדת למראה בחליפה מחויטת, ובידיה טאבלט. היא נראתה מאוד אלגנטית וקצת מפחידה. ד"ר ביירסטו נשען בכבדות על מקל והושיט לי יד שהיתה קרה כמו שלי.

"דוקטור מקסוול, ברוכה הבאה. תודה שבאת." קולו הצלול והשקט היה סמכותי. היה ברור שמדובר באדם שלא נדרש להרים את הקול כדי לזכות בתשומת לב. עיניו החדות בחנו אותי, והוא לא הסגיר את דעתו על מה שראה. בדרך כלל אני לא כל כך טובה עם סמכות, אבל אפילו לי היה ברור שנדרשת פה זהירות.

"תודה שהזמנת אותי, דוקטור ביירסטו."

"זו העוזרת האישית שלי, גברת פארטרידג'. שנשכח?"

התיישבנו, וזה התחיל. בשעה הראשונה דיברנו עליי. קיבלתי את הרושם שהעובדה שאין לי משפחה או קשרים אישיים דווקא פעלה לטובתי. הוא כבר ידע מה ההכשרה שלי, ודיברנו קצת על שיטות מחקר מתקדמות בארכיאולוגיה ובאנתרופולוגיה, על הניסיון התעסוקתי שלי ונסיעותיי ברחבי העולם. עניין אותו במיוחד לדעת איך הסתדרתי עם המגורים במדינות אחרות ובקרב תרבויות שונות. הוא רצה לדעת כמה קל לי לקלוט שפות זרות ולתקשר בהן ושאל אם הרגשתי אי-פעם מבודדת בתוך קהילה. הוא התעניין איך עברתי ממקום למקום וכמה זמן לקח לי להפוך לחלק מקהילה כלשהי.

"למה בחרת בהיסטוריה, דוקטור מקסוול? עם כל ההתפתחויות האחרונות בתוכניות החלל, ופרוייקט מאדים שנמצא בשלבים הסופיים, מה גרם לך לבחור להביט לאחור במקום קדימה?"

עצרתי רגע כדי לנסח את התשובה. זכרתי בדיוק. הייתי בת תשע. זה היה חג מולד גרוע. ישבתי על רצפת הארון שלי ומשהו מוזר הציק לי מתחתיי. התפתלתי קצת ושלפתי את הספרון שישבתי עליו – הנרי החמישי והקרב על אגינקורט. קראתי אותו שוב ושוב עד שכמעט התפרק. אף פעם לא גיליתי איך הוא הגיע לשם. הספרון הזה עורר בי את אהבת ההיסטוריה. הוא עדיין היה ברשותי: הדבר היחיד ששמרתי מהילדות. לימודי ההיסטוריה פתחו לי דלתות לעולמות אחרים וזמנים אחרים. הם היו בשבילי בריחה ותשוקה גדולה. אבל אני אף פעם לא מדברת על העבר שלי, אז עניתי בשלושה משפטים כלליים ותמציתיים.

משם עברנו לדבר על סיינט מרי. ד"ר ביירסטו תיאר ארגון גדול, תוסס ויוצא דופן. מצאתי את עצמי מתעניינת יותר ויותר. זה לא קרה ברגע אחד מסוים שאני יכולה להצביע עליו, אבל ככל שהוא המשיך לדבר התחזקה בי ההרגשה שאני מחמיצה משהו. זה היה מתחם גדול. היו להם יחידת אבטחה וארוחות עשרים וארבע שעות ביממה, מחקר ופיתוח וסדנה ומחלקה טכנית. הוא עצר לרגע, הזיז כמה ניירות ושאל אם יש לי שאלות.

"כן", עניתי. "מה זה הוקינג?"

הוא לא ענה אבל התרחק קצת אחורה מהשולחן והביט לכיוונה של גברת פארטרידג'. היא הניחה את הטאבלט שלה ויצאה מהחדר. הסתכלתי עליה יוצאת ואז חזרתי להביט בו. האווירה השתנתה.

הוא שאל, "איך את יודעת על הוקינג?"

"טוב", אמרתי לאט. "זה לא ידוע לכול, אבל..." ונתתי

למשפט להישאר תלוי באוויר. הוא נעץ בי את מבטו והשתיקה התארכה. "נראה מוזר שהאנגר במרכז מחקר היסטורי נקרא על שם פיזיקאי מפורסם."

עדיין שום תגובה, אבל גם אני לא התכוונתי להמשיך לדבר. שקט לא מפחיד אותי. אף פעם לא חשתי דחף למלא אותו, כמו אנשים אחרים. הסתכלנו זה על זה בשתיקה, וזה היה יכול להתפתח למשהו מעניין, אלמלא באותו רגע נכנסה גברת פארטרידג' שוב והניחה תיקייה לפני ד"ר ביירסטו.

הוא פתח אותה ופרש את הניירות שהיו בתוכה על פני השולחן שלו.

"אני לא יודע מה אמרו לך, דוקטור מקסוול, אבל אולי תאמרי לי מה את כן יודעת."

הוא עלה עליי.

"שום דבר," אמרתי. "שמעתי את השם קודם ותהיתי. אני סקרנית גם לגבי הכמות הגדולה של העובדים פה. למה אתם צריכים אבטחה או טכנאים? ולמה אנשים צריכים לדעת שעוד לא עברתי את 'הריאיון'? מה באמת הולך פה?"

"אני אשמח להסביר לך כל מה שתרצי לדעת, אבל אוכל לעשות את זה רק אם תחתמי על הניירות כאן. שימי לב בבקשה שלמסמכים האלה יש תוקף משפטי מחייב. המונחים המשפטיים אולי נשמעים מצחיקים, אבל קחי את זה ברצינות. אם אי-פעם תפלטי מילה אחת ממה שאני עומד לספר לך עכשיו, חמש-עשרה השנים הבאות לפחות יעברו עלייך במתקן ביטחוני ששום ארגון זכויות אדם לא מודע לקיומו. קחי רגע לחשוב על העניין ברצינות לפני שאת חותמת."

לחשוב ברצינות זה משהו שאנשים אחרים עושים. "יש לך

עט?"

גברת פארטרידג' היעילה הושיטה לי עט, וחתמתי בחתימה

מלאה ובראשי תיבות על עוד ועוד מסמכים. כשסיימתי היא לקחה ממני את העט, מה שסיכם מצוין את כל התקשורת בינינו.

"ועכשיו," הוא אמר, "נשתה תה."

אחר הצהריים הפך בינתיים לשעות בין הערביים. הריאיון נמשך הרבה יותר זמן ממה שדורשת משרת מחקר פשוטה. מן הסתם, זו לא היתה משרת מחקר פשוטה. זרם של ציפייה עבר בי. משהו מרגש עמד לקרות.

הוא כחכח בגרונו. "היות שלא היה לך שכל לברוח הכי רחוק שאפשר, תקבלי עכשיו את הסיוור ה'אחר'."

"וזה הריאיון ה'אחר'?"

הוא חייך ובחש בכוס התה שלו.

"חשבת פעם כמה טוב היה יכול להיות אם במקום להסתמך על ארכיאולוגיה, כתבים מפוקפקים, ו – בואי נודה – הרבה ניחושים, יכולנו לחזור לאירוע היסטורי ולצפות בו בעצמנו? שתהיה לנו היכולת להגיד בוודאות, 'כן, הנסיכים במגדל עוד היו בחיים בסוף שלטונו של ריצ'ארד. אני יודע כי ראיתי את זה במו עיניי.'"

"כן," הסכמתי. "זה יהיה מצוין; אף על פי שאני יכולה לחשוב גם על מקרים שבהם ידיעה לאשורה לא תתקבל בברכה." הוא הביט בי במבטו החד.

"כמו?"

"למשל, אורווה מסוימת בבית לחם. תאר לך שאתה מכוון את מצלמת הפולארואיד שלך, ובעל הפונדק פותח בפניך את הדלת ואומר, 'ברוך הבא, תיכנס! אתה האורח היחיד כאן, ויש לנו הרבה מקום!' זאת תהיה חתיכת פצצה."

"בלשון המעטה. אבל אני רואה שאת מבינה את המצב."

"אז," אמרתי והתבוננתי בו בתשומת לב, "אולי טוב שאין

באמת מסע בזמן."

הגבות שלו התרוממו מעט.

"ואולי נכון יותר להגיד, שאין באמת מסע בזמן שפתוח בפני הציבור."

"בריוק. אף על פי שהמונח 'מסע בזמן' נשמע יותר מדי כמו מדע בדיוני. זה לא מה שאנחנו עושים. כאן בסיינט מרי אנחנו חוקרים אירועים היסטוריים משמעותיים בזמן התרחשותם. בניסוח הזה, זה נשמע הרבה יותר הגיוני.

"אז אמרי לי, דוקטור מקסוול, אם כל ההיסטוריה היתה פרושה לפניך כמו ספר פתוח, לאן היית הולכת? מה היית רוצה לראות בעצמך?"

"הייתי רוצה להיות נוכחת במלחמת טרויה," המילים ברחו מפי, נאבקות זו בזו מרוב חיפזון לצאת לחופשי. "או בקרב בין ספרטה ופרס בתרמופילאי. או לראות את הנרי באגינקורט. או לבקר בסטונהנג'. או לצפות בבניית הפירמידות. או בפרספוליס לפני שהיא נשרפה. או להיות שם כשחניבעל חוצה את האלפים עם הפילים שלו. או להגיע לאור ולמצוא את אברהם אבינו." עצרתי לרגע כדי לנשום. "אני יכולה להכין לך רשימת משאלות."

הוא חייך חיוך דק. "אולי יום אחד אבקש ממך להכין רשימה כזאת."

הוא הניח את כוס התה שלו. במבט לאחור, אני רואה בבירור איך הוא התקדם במהלך הריאיון – בוחן אותי, מטפסף מידע, צופה בתגובות שלי. כנראה עשיתי משהו כמו שצריך, כי הוא אמר, "באופן היפותטי, אם יציעו לך לבקר באחד מהאירועים המסעירים שהזכרת, תסכימי?"

"כן."

"סתם ככה? יש אנשים שמרגישים צורך לוודא שיש אפשרות לחזור. אנשים אחרים צוחקים. יש כאלה שלא מאמינים."

"לא," אמרתי לאט. "אני כן מאמינה. זה נשמע לי לגמרי אפשרי. רק לא ידעתי שזה אפשרי כבר עכשיו."
הוא חייך אבל לא אמר כלום, אז אזרתי אומץ. "מה באמת קורה אם אי אפשר לחזור?"
הוא הביט בי בחמלה. "למען האמת, זו הבעיה הכי קטנה."
"מה?"

"הטכנולוגיה קיימת כבר לא מעט זמן. הבעיה הגדולה יותר כעת היא ההיסטוריה עצמה."
כן, זה בהחלט הבהיר הכול. אבל אם לצטט את ליסה סימפסון, "עדיף לשתוק ושיחשבו שאת טיפשה, מאשר לפתוח את הפה ושכולם ידעו שאת טיפשה." אז שתקתי.

"תחשבי על ההיסטוריה כעל יצור חי, עם מנגנוני הגנה משלו. ההיסטוריה לא תיתן לאף אחד לשנות אירועים שכבר קרו. אם ההיסטוריה תחשוב אפילו לרגע שדבר כזה עומד לקרות, היא תחסל בלי לחשוב פעמיים את הווירוס המאיים. או את ההיסטוריונים, כמו שאנחנו מעדיפים לכנות אותם.
וזה קל. כמה קשה כבר לגרום לאבן במשקל עשרה טון ליפול על היסטוריון שצופה בבנייה של סטונהנג' עוד תה?"
כן, בבקשה," אמרתי, מתרשמת מקור הרוח שלו ונחושה בדעתי לא לאבד שלוה בעצמי.

"אז," הוא אמר בעודו מגיש לי את הספל. "הרשי לי לשאול אותך שוב. נניח שהיו מציעים לך הזדמנות לבקר בלונדון של המאה השש-עשרה כדי לצפות, למשל, בתהלוכת ההכתרה של אליזבת הראשונה – לא הכול הוא מלחמות ודם – עדיין היית רוצה ללכת?"
כן.

"את מבינה שמדובר פה אך ורק בצפייה ותיעוד? אינטראקציה עם אנשי התקופה אסורה בהחלט."

"אם היו מציעים לי הצעה כזאת, הייתי לגמרי מבינה את זה."

"בבקשה תהיי כנה לרגע, דוקטור מקסוול. האם השלווה המרשימה שאת משדרת עכשיו נובעת מכך שעמוק בפנים, עמוק מאוד בפנים, את משוכנעת שאני מופרע לחלוטין ושזה יהיה סיפור מצוין לספר לחברים שלך בפאב?"

"האמת היא, דוקטור ביירסטו, שעמוק בפנים, עמוק מאוד בפנים, אני רוקדת וחוגגת כרגע."

הוא צחק.

במשרדה של גברת פארטרידג' ישב האיש השקט עם העיניים המרהיבות שפגשתי קודם לכן על המדרגות.

"אני אשאיר אותך עם הציף," אמר ד"ר ביירסטו ואסף כמה ניירות וקוביות נתונים. "עומד להיות לך ערב מעניין, דוקטור מקסוול. תיהני."

עזבנו את המשרד והלכנו במסדרון הארוך שהבחנתי בו קודם לכן. היתה לי הרגשה מוזרה, כאילו אני עוברת לעולם אחר. החלונות שהיו קבועים במרווחים קבועים לאורך הקיר הטילו בריכות של אור על הרצפה ועברנו מאור לחושך, מחמימות לקרירות, מהעולם הזה לעולם האחר. בסוף המסדרון היתה דלת עם קודן.

נכנסנו למבואה גדולה ששתי דלתות גדולות היו קבועות בצידה האחר.

"דלתות הדף," הוא אמר כבדרך אגב.

ברור, מה חשבת? כל מרכז למחקר היסטורי צריך דלתות הדף. לימיני היה גרם מדרגות שהוביל למעלה, ולצידו מעלית גדולה. "לאגף החולים," הוא אמר. מסדרון שלאורכו דלתות לא מסומנות נמשך לתוך האפלה מצד שמאל.

"מכאן", הוא אמר. יכול להיות שהאיש הזה לא מסוגל להגיד יותר משתיים-שלוש מילים בכל פעם? הדלתות הגדולות נפתחו לחלל ענקי, מהדהד, שנראה כמו האנגר. ראיתי שני חדרים בנויים מקירות זכוכית בצידו המרוחק.

"אלה המשרדים. אחד ל-IT", הוא החווה בידו על החדר מצד שמאל. "ואחד בשבילנו, הטכנאים." הוא הצביע על הימני. מעלינו התנשא לגובה פיגום שבסיסו בצד אחד של האולם, ועליו שלוש או ארבע דמויות בסרבליים כחולים, נשענות על המעקה, כמו ממתניות למשהו.

"היסטוריונים", הוא אמר כשראה לאן אני מסתכלת. "הם לובשים כחול. טכנאים לובשים כתום. IT בשחור, ואבטחה ירוק. מספר שלוש צריך לחזור בעוד רגע. זו ועדת קבלת הפנים."

"זה... נחמד", אמרתי.

הוא קימט את המצח. "זו עבודה מסוכנת וקשה. אין לנו גיבוי או תמיכה. אנחנו צריכים לדאוג אחד לשני, ולכן ועדת קבלת הפנים; להפגין תמיכה ולהרגיע אותם."

"ממה צריך להרגיע אותם?"

"ממה שלא יהיה שקרה לצוות במשימה הזאת."

"איך אתה יודע שקרה משהו?"

הוא נאנח. "הם היסטוריונים. תמיד קורה משהו."

לאורך צידו האחד של ההאנגר היו שתי שורות של במות מוגבהות. כבלים שחורים עצומים, רחבים, התפתלו סביבן ונבלעו בתוך גומחות חשוכות. כמה מהבמות היו ריקות; על אחרות עמדו מבנים קטנים שנראו כמו בקתות. כל מבנה היה שונה, במקצת בגודל ובצורה, והם נראו כמו ביתני אבן קטנים ורעועים, בעלי גג שטוח וללא חלונות; מבנה שישתלב בכל מקום, החל

מאור המסופוטמית וכלה בגינה קהילתית מודרנית. אם רק נשעין סולם ישן על אחד הקירות ונניח גלגל שבור ליד הדלת, כמה תרנגולות מנקרות מסביב, וכל הדבר נעלם ברקע. "ומה אלה?" שאלתי והצבעתי עליהם.

הוא חיך בפעם הראשונה. "הם הבסיס לכל המבצעים שלנו. אנחנו קוראים להם פודים. ההיסטוריונים שלנו חיים בהם ועובדים בתוכם בזמן משימה. אלה מספרי אחת ושתיים," הוא הצביע. "בדרך כלל אנחנו משתמשים בהם בתור סימולטורים לאימונים, כי הם קטנים ובסיסיים. פוד שלוש צריך להגיע בעוד רגע. פוד חמש בהכנה ליציאה. פוד שש בחוץ. גם פוד שמונה בחוץ."

"איפה פודים ארבע ושבע?"

"אינם." הוא אמר בשקט. בדממה שנוצרה כמעט שמעתי את גרגירי האבק מרחפים באלומות האור שחדרו פנימה. "כשאתה אומר 'אינם' אתה מתכוון שאתה לא יודע איפה הם, או שהם לא חזרו מאיזושהי סיבה?"

"אף אחד מהם. או שניהם. ארבע יצא לירושלים במאה השתים-עשרה כחלק ממשימת תיעוד של מסעות הצלב. הם לא חזרו, וכל ניסיונות ההצלה כשלו. שבע קפץ לבריטניה הרומית בתקופה המוקדמת, סיינט אולבנס, וגם אותם לא מצאנו." "אבל חיפשתם?"

"הו, כן. במשך שבועות. אנחנו אף פעם לא משאירים את האנשים שלנו מאחור. אבל לא הצלחנו למצוא אותם, או את הפודים שלהם."

"כמה אנשים איבדתם?"

"בשני האירועים האלה, חמישה היסטוריונים בסך הכול. השמות שלהם חרוטים על הלוחות בכנסייה." הוא ראה את המבט המבולבל שלי. "הלוחות האלה הם מגילת הכבוד שלנו

לאלה שלא חזרו, או מתו, או שניהם. אחוז השחיקה אצלנו גבוה, דוקטור ביירסטו לא אמר לך?"

"הוא..." התכוונתי לשאול כמה גבוה, אבל אור התחיל להבהב על במה מספר שלוש. דמויות כתומות הופיעו משום מקום, גוררות כבלים, חוטים, משטחי עבודה וכלי עבודה שונים. ובשקט, בלי רעש וצלצולים, פור שלוש הופיע על הבמה.

כלום לא קרה.

הסתכלתי אל הציף. "אממ..."

"אנחנו לא נכנסים לשם. הם יוצאים החוצה."

"למה?"

"הם צריכים לעבור טיהור. את יודעת, מגיפות, אבעבועות, כולרה, כאלה דברים. אסור לנו להיכנס עד שהם גומרים עם זה."

"אבל מה אם הם פצועים?"

באותו רגע, הדלת נפתחה וקול קרא, "פרמדיק!"

הטכנאים הכתומים התפצלו כמו ים סוף, ושני אנשי רפואה רצו לאורך ההאנגר. הם נבלעו בתוך הפור.

"מה קורה? מי נמצא שם? איפה הם היו?"

"אלה לואר ובאברסטוק, חוזרים מסין של תחילת המאה העשרים, מרד הבוקסרים. נראה שהם צריכים טיפול רפואי, אבל לא משהו רציני."

"איך אתה יודע?"

"כשתראי כל כך הרבה פודים חוזרים כמוני, גם את תדעי."

הם יהיו בסדר."

עמדנו בשקט והסתכלנו על הדלת עד ששני אנשים, גבר ואישה בבגדים אוריינטליים, יצאו בצליעה החוצה. לגבר היתה תחבושת מעל לעין והזרוע של האישה היתה מקובעת במתלה.

שניהם הרימו מבט אל הפיגום ונופפו. האנשים הכחולים נופפו להם חזרה והתגרו בהם בצעקות. השניים התרחקו משם עם הפרמדיקים. טכנאים כתומים התגודדו סביב הפוד.

"רוצה לראות?"

"כן, בבקשה."

מקרוב, הפוד נראה עוד יותר חסר ייחוד ועוד פחות מרשים מאשר מעברו האחר של ההאנגר.

"דלת," הוא אמר, ודלת שנראתה כמו דלת עץ ישנה, נפתחה חרש. אחרי ההאנגר הענק, הפוד נראה קטן וצפוף.

"השירותים והמקלחת שם," הוא אמר והצביע על דלת סגורה. "ולוח הבקרה נמצא כאן." קונסולה עם אורות מהבהבים, חוגות ומתגים ניצבה מתחת למסך גדול שהיה תלוי על הקיר. מצלמות החוץ הראו את ההאנגר. שני כיסאות מסתובבים, שחוקים ולא נוחים למראה, היו מוברגים לרצפה מול לוח הבקרה.

"המחשב יכול להיות מופעל ידנית או על ידי פקודות קוליות, אם את רוצה לדבר עם מישהו. על הקירות מסביב יש תאים עם כל הציוד שדרוש למשימה. כאן יש תאי שינה שאפשר למשוך החוצה כשצריך. הפוד הזה יכול להלין עד שלושה בנוחות, ארבעה בלחץ."

צורות של כבלים השתרגו לאורך הקירות ונבלעו באריחי התקרה.

בתוך כל הציוד המגובב, שנראה מבולגן ומרושל אבל כנראה היה מתקדם מאוד טכנולוגית, התפלאתי לראות קומקום קטן ושני ספלים על מדף מתחת לתא של העזרה הראשונה.

"כן," הוא אמר, "אם את רואה במקום הזה ספל תה, כנראה תמצאי גם שני היסטוריונים לפחות מחוברים אליו."

החלל הזעיר הדיף ריח של זיעה, כרוב, כימיקלים, חשמל ושטיח רטוב, וארומה קלה של שירותים. אני עוד אגלה שלכל

הפודים יש ריח כזה, ושהיסטוריונים מתבדחים שטכנאים לוקחים את הריח ובונים סביבו את הפוד.

"איך זה עובד?"

הוא הסתכל עליי ולא ענה. טוב, שאלה טיפשית.

"מה עכשיו?"

"יש עוד משהו שאת רוצה לראות?"

"כן, הכול."

אז קיבלתי את הסיור ה"אחר". הלכנו לאבטחה וראינו אנשים בסרבליים ירוקים בודקים נשק וציוד, צופים במסכים, שותים תה, מתרוצצים ממקום למקום וצועקים זה על זה.

"קרה משהו?" שאלתי.

"לא, אנחנו פשוט חבורה רעשנית. אני מקווה שלא ציפית

להיכל נשגב מלא השראה."

פגשתי את רס"ן גאתרי, גבר גבוה בעל שיער בלונדיני כהה. הוא היה עסוק במשהו, והפסיק כדי להסתכל עליי.

"את יודעת לירות? השתמשת פעם בנשק? את יודעת לרכוב?

לשחות? את בכושר בכלל?"

"לא. לא. לא. כן. כן. ממש לא."

הוא עצר לרגע וסקר אותי מלמעלה למטה. "את מסוגלת

להרוג בן אדם?"

הסתכלתי עליו מלמעלה למטה. "אם חייבים."

על פניו עלה חיוך מסויג, והוא הושיט את ידו. "גאתרי."

"מקסוול."

"ברוכה הבאה."

"תודה לך."

"אני אעקוב בעניין אחרי ההתקדמות שלך."

זה לא נשמע טוב.

סיימנו את הסיור כגנים של המכון, שהיו נחמדים אם מתעלמים

מסימני החריכה המוזרים על הדשא ומהברבורים הכחולים. אבל ברגע שפתחתי את הפה כדי לשאול עליהם, נשמעה חבטה מהקומה השנייה והחלונות רעדו.

"חכי רגע," אמר צ'יף פארל. "אני קצין תורן השבוע ואני רוצה לבדוק אם גלאי האש יפעלו."

הם לא.

"זה טוב, לא?" אמרתי.

הוא נאנח. "לא, זה רק אומר ששוב הוציאו את הסוללות." המקום הזה בהחלט התאים לי.